

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 735/2014
15.05.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Љ.Ђ. из Н.С., Ул. ... бр., чији је пуномоћник М.Л., адвокат из Н.С., против туженог Н. АД – Н.С., Ул. ... бр. ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3121/2013 од 03.04.2014. године, у седници одржаној 15.05.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3121/2013 од 03.04.2014. године, тако што се одбија као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 979/12 од 10.07.2013. године у делу којим је усвојен евентуални тужбени захтев.

У осталом делу ревизија тужиоца се **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 979/12 од 10.07.2013. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев, ближе описано у том ставу. Ставом другим изреке делимично је усвојен евентуални тужбени захтев. Ставом трећим изреке утврђено је да је ништав захтев за одлазак у пензију закључно са 31.10.2011. године поднет од стране тужиоца, а примљен код туженог 31.05.2011. године, заведен под бр. 07-4-1/31/6/518. Ставом четвртим изреке утврђено је да је ништаво решење туженог бр. 07-4/6012/2035 од 18.10.2011. године по коме тужиоцу престаје радни однос код туженог због одласка у старосну пензију закључно са 31.10.2011. године, а које је донето на основу захтева тужиоца бр. 07-4-1/31/6/518 од 31.05.2011. године. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у висини зараде за период од 01.11.2011. године до 30.09.2012. године исплати 581.431,18 динара са законском затезном каматом, ближе описано овим ставом, а истим ставом изреке обавезан је

тужени и да тужиоцу плати 187.164,00 динара на име трошкова поступка. Ставом шестим изреке одбијен је евентуални захтев преко досуђених 581.431,18 динара до тражених 740.003,32 динара, ближе описано овим ставом. Ставом седмим изреке одбијен је захтев тужиоца за ослобађање од обавезе плаћања судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3121/2013 од 03.04.2014. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да је ништав захтев за одлазак у пензију закључно са 31.10.2011. године поднет од стране тужиоца, а примљен код туженог 31.05.2011. године, заведен под бр. 07-4-1/31/6/518 и да се утврди да је ништаво решење туженог бр. 07-4/6012/2035 од 18.10.2011. године по коме тужиоцу престаје радни однос код туженог због одласка у старосну пензију закључно са 31.10.2011. године, а које је донето на основу захтева тужиоца бр. 07-4-1/31/6/518 од 31.05.2011. године и да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете у висини зараде за период од 01.11.2011. године до 30.09.2012. године исплати 581.431,18 динара са законском затезном каматом, ближе описано овим ставом изреке и да тужиоцу плати 187.164,00 динара на име трошкова поступка. Ставом другим изреке одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у делу којим је одбијен део евентуалног тужбеног захтева. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији у смислу члана 399. ЗПП-а („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија делимично основана и делимично неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог од 1978. године. У мају 2011. године тужилац је поднео писмени захтев за коришћење другог дела годишњег одмора из 2010. године. Како није добио решење о коришћењу годишњег одмора, 20.05.2011. године поново се писмено обратио туженом са истим захтевом у коме је навео да се раније изјаснио да ће други део одмора за 2010. годину користити почетком јуна 2011. године, да није одлучено о његовом захтеву поднетом 05.05.2011. године којим је тражио годишњи одмор од 30.05.2011. године, да је са супругом уплатио летовање у Грчкој почев од 01.06.2011. године о чему је приложио доказе, да тражи да му се одобри коришћење годишњег одмора. До 30.05.2011. године тужени није одговорио на захтев тужиоца, а тог дана тужилац је био на послу па се обратио Д.Ј., директору кадровске службе, који му је рекао да ће му се одобрити годишњи одмор под

условом да потпише захтев за одлазак у пензију. Како је тужилац тога дана у 18.00 сати требало да путује у Грчку, пристао је и потписао је захтев бр. 07-4-1/31/6/318 за одлазак у пензију у коме је наведено да жели одлазак у пензију закључно са 31.10.2011. године. После тога, тужиоцу је уручено решење о коришћењу другог дела годишњег одмора за 2010. годину и тужилац је у 18.00 сати отпутовао са супругом у Грчку. Решењем туженог бр. 07-4/6012/2035 од 18.10.2011. године утврђено је да тужиоцу престаје радни однос са 31.10.2011. године, због одласка у старосну пензију. Ово решење тужилац је примио 26.10.2011. године и после тога се више пута усмено обраћао руководећим запосленима код туженог са захевом да настави да ради, што није прихваћено. Тужилац је 24.11.2011. године поднео захтев за остваривање права на старосну пензију. Решењем РФ ПИО од 12.03.2012. године одбијен је захтев тужиоца за утврђивање права на старосну пензију са образложењем да не испуњава законске услове. Против овог решења тужилац је изјавио жалбу, која је одбијена решењем РФ ПИО од 18.04.2012. године. На дан 31.10.2011. године тужилац је имао 63 године живота и 39 година 1 месец и 1 дан стажа осигурања, па му је за старосну пензију недостајало 11 месеци. У периоду од 01.11.2011. године до 30.09.2012. године, када је стекао услов за старосну пензију, тужилац није био у радном односу, нити је остваривао новчану накнаду код Националне службе за запошљавање, а да је радио код туженог остварио би на име зараде укупно 581.431,18 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио део евентуалног тужбеног захтева - за поништај изјаве од 31.05.2011. године и решења од 18.10.2011. године и за накнаду штете у виду изгубљене зараде од 01.11.2011. године до 30.09.2012. године. Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио је наведени тужбени захтев са образложењем да тужилац, у ситуацији да није искористио годишњи одмор имао би право на накнаду штете, затим да се од јуна до октобра 2011. године није писмено обраћао туженом у вези свог радно-правног статуса, а околност да је тужени погрешно држао да тужилац има услове за пензију, не може се ставити туженом на терет, јер тужилац није проверио код РФ ПИО свој стаж осигурања.

Врховни касациони суд је нашао да се правни закључак другостепеног суда не може прихватити, јер је заснован на погрешној примени материјалног права.

Према члану 12. Конвенције Међународне организације рада - 132 о плаћеном годишњем одмору, која је ратификована Законом о ратификацији („Службени лист СФРЈ“ бр. 52/73), сваки споразум о одрицању од права на минимални плаћени годишњи одмор прописан у члану 3. тачка 3, или одустајање од одмора ради новчане накнаде или нечег другог, биће, у складу са условима који важе у тој земљи, ништавни и неважећи или забрањени.

Према члану 68. тачка 4. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 и 61/05), запослени не може да се одрекне права на годишњи одмор, нити му се то право може ускратити, а према члану 73. став 2. истог закона, ако запослени

користи годишњи одмор у деловима, први део користи у трајању од најмање три радне недеље у току календарске године, а други део најкасније до 30. јуна наредне године. Такође, у смислу члана 175. тачка 2. Закона о раду, радни однос престаје кад запослени наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, ако се послодавац и запослени друкчије не спразумеју.

По оцини Врховног касационог суда, тужени је неправилном применом разлога за престанак радног односа из наведене законске одредбе, побијаним решењем од 18.10.2011. године утврдио да тужиоцу престаје радни однос с тим што је пре доношења спорног решења повредио и наведене одредбе о праву запосленог на годишњи одмор.

Право запосленог на годишњи одмор је једно од основних права из радног односа и једно од најважнијих заштитних права запослених. Годишњи одмор запослени користе за сваку календарску годину да би сачували здравље и радну способност. У конкретном случају тужилац је у мају 2011. године писменим захтевом тражио да му тужени омогући коришћење другог дела годишњег одмора за 2010. годину, који је тужени у смислу члана 73. став 2. Закона о раду морао да обезбеди тужиоцу до 30. јуна и без његовог захтева, па кад тужени није одговорио на први писмени захтев, тужилац је поднео други у ком је детаљно описао потребу коришћења годишњег одмора управо од 30. маја. До тог дана тужени није одговорио на захтев, а на инсистирање тужиоца да се одобри годишњи одмор, тужени је тражио од тужиоца да поднесе захтев за пензију да би му одобрио годишњи одмор, на шта је тужилац пристао. Овакво поступање туженог је противправно, зато што онемогућава право тужиоца на коришћење годишњег одмора, а из овог противправног понашања туженог настала је и друга повреда права тужиоца, а то је право на радни однос, јер када је тужилац поднео захтев за старосну пензију испоставило се да му недостаје 11 месеци стажа осигурања, па је од 01.11.2011. године био и без радног односа и без пензије, све због незаконитих радњи туженог. Имајући у виду наведено незаконити су спорна изјава тужиоца и спорно решење о престанку радног односа, како је правилно закључио првостепени суд и као такве их поништио, док правни закључци другостепеног суда немају материјалноправног основа у Закону о раду или другом пропису.

Како је отказ уговора о раду дат тужиоцу незаконито, на основу члана 191. став 1. Закона о раду обавезан је тужени да му накнади материјалну штету у виду изгубљене зараде за период од 01.11.2011. године до 30.09.2012. године, када је тужилац стекао услов за остварење права на старосну пензију у смислу члана 19. став 1. тачка 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању на основу кога осигураник стиче право на старосну пензију када наврши 40 година стажа осигурања и најмање 58 година живота.

Осим наведеног, Врховни касациони суд је нашао да су нижестепени судови правилно одбили део евентуалног тужбеног захтева за накнаду штете за период до 31.12.2012. године када је тужилац навршио 65 година живота, јер за тај део тужбеног захтева нема правног основа.

На основу члана 405. став 1. и 407. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**